

Sprawozdanie merytoryczne z realizacji zadania pt. „Dofinansowanie działalności edukacyjnej „Zielonej Szkoły” w Schodnie w 2019r.”, wg harmonogramu rzeczowo – finansowego do umowy nr WFOŚ/D/723/113/2019

Z oferty edukacyjnej Zielonej Szkoły w Schodnie w 2019 roku skorzystało łącznie **4820 mieszkańców** z województwa pomorskiego.

Filarem działalności Zielonej Szkoły była organizacja kilkudniowych przyrodniczych turnusów edukacyjnych. Pięciodniowy pobyt na terenie Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego, obszarze wyróżniającym się wysokimi wartościami przyrody, krajobrazu, kultury i historii, pozwala uczestnikom na samodzielne dostrzeżenie roli naturalnych fragmentów województwa pomorskiego, jako cennego obszaru dla ochrony dzikich gatunków i siedlisk, a także miejsca potrzebnego do zaspokojenia podstawowych potrzeb człowieka. Młody człowiek ma możliwość zrozumienia skomplikowanych zależności, jakie występują w środowisku, przez co podejmuje świadome i dobre decyzje korzystając ze środowiska i potrafi ocenić skutki negatywnego postępowania.

Dla uczestników z terenu Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego i otuliny, przygotowana tematyka warsztatów miała na celu zwiększenie wrażliwości i uwagi na cenne elementy przyrodnicze znajdujące się w miejscu ich zamieszkania, aby w ten sposób wesprzeć ich ochronę. Wszyscy uczestnicy oferty edukacyjnej Zielonej Szkoły w Schodnie byli informowani o dofinansowaniu zadań przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku, poprzez informacje przekazywane bezpośrednio oraz zamieszczane na stronie internetowej oraz tablicach informacyjnych i materiałach promocyjnych i dydaktycznych Zielonej Szkoły.

I) EDUKACJA EKOLOGICZNA W ZIELONEJ SZKOLE W SCHODNIE DO CZERWCA 2019

1. WARSZTATY KILKUDNIOWE – EKOLOGICZNE OBOZY EDUKACYJNE

Było to kilkudniowe obozy, zorganizowane zarówno podczas roku szkolnego, jak i okresu ferii zimowych i wakacji- łącznie dla **58 grup** ze szkół podstawowych, gimnazjalnych i licealnych z terenu województwa pomorskiego, każda z grup reprezentowała inną szkołę, a łączna liczba uczestników wyniosła **1565 uczestników**. Podczas pobytów pięciodniowych uczniowie uczestniczyli w 6 - 8 trzygodzinnych warsztatach ekologicznych ze specjalistami przyrodnikami oraz pracownikami Zielonej Szkoły w Schodnie. Podczas pobytów kilkudniowych szczególną uwagę zwracano na formę edukacji przyrodniczej - większość z nich stanowiły warsztaty terenowe. W „żywym laboratorium”, którym jest lokalna przyroda Schodna, uczniowie mogą zastosować zdobytą wiedzę w praktyce, co wpływa na jej trwałość i pobudza chęć do dalszego, samodzielnego zdobywania wiedzy. Warsztaty z przyrodnikami

były przeplatane podczas pobytu wycieczkami rowerowymi, pieszymi wędrówkami, umożliwiającymi poznać specyfikę krajobrazu Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego i dziedzictwo kultury Kaszub. Zajęcia przyrodnicze prowadzone były przez instruktorów, którzy działają czynnie na rzecz ochrony przyrody, między innymi w : PTOPI „Salamandra, OTOPI, Nadleśnictwo Lipusz i Kościerzyna, RDOŚ, Uniwersytet Gdański, Akademia Pomorska. Dzięki corocznemu uzupełnianiu i udoskonalaniu pomocy dydaktycznych, sprzętu specjalistycznego, gier edukacyjnych znajdujących się w obiekcie i na terenie ogrodu Zielonej Szkoły uczniowie utrwalają zdobytą na warsztatach wiedzę i pogłębiają ją poprzez wesołą zabawę.

Poza rokiem szkolnym w okresie ferii zimowych i wakacyjnych w 2019 udział w feriach zimowych wzięły 2 grupy, a letnie kolonie z Zieloną Szkołą spędziło z nami prawie 200 uczestników w ramach sześciu letnich kolonii ekologicznych. Każda z nich trwała od 7 do 10 dni i wypełniona była warsztatami ekologicznymi w formie aktywnej i terenowej. Tegoroczny temat warsztatów, który łączył wszystkie grupy brzmiał „Torfowiska z bardzo bliska”, podczas których podziwiali piękno i różnorodność okolicznych torfowisk, obserwowano wpływ śródlęsnych zbiorników na okoliczne lasy, a także dyskutowano na temat potrzeby ochrony torfowisk, które wiążąc dwutlenek węgla spowalniają zachodzenie zmian klimatycznych. Uczestnicy poznawali również region poprzez udział w lokalnych atrakcjach blisko przyrody - spływach kajakowych, spaniu na sianie, zwiedzaniu Wdzydz Kiszewskich, Wiela i Kościerzyny.

Przykładowy plan pobytu (tematyka warsztatów dostosowywana jest względem zapotrzebowania i propozycji grup szkolnych oraz podstawy programowej dla danej kategorii wiekowej uczestników):

	Poniedziałek	Wtorek	Środa	Czwartek	Piątek
Przedpołudnie	Zakwaterowanie Prelekcja na temat wartości obszaru Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego Gry i zabawy o formach ochrony przyrody	Krajoznawcza wycieczka rowerowa	Podchody przyrodnicze z zadaniami	Mini-warsztaty z ed. Regionalnej „Od ziarenka do bochenka” Warsztaty „Jak czytać mapy i nie zgubić się w terenie?”	Konkurs z wiedzy przyrodniczej zdobytej na warsztatach

Popołudnie	Pieszna ścieżka 8-kilometrowa wokół jeziora Schodno	Warsztaty : „Owady najliczniejsze na świecie”	Zajęcia własne - Projekcja filmu przyrodniczego	Warsztaty „Tajemnice torfowisk”	Dla chętnych grup przejazd do Wdzydz Kiszewskich na zajęcia o j. Wdzydzkim odbywające się na wieży widokowej
Wieczór	Zaj. Własne – dyskoteka integracyjna	Zaj. Własne – zajęcia z wyplatania koszy kaszubskich	Warsztaty „Nietoperze – nocni łowcy”	Ognisko z kaszubskimi przyśpiewkami	-----

W 2019 roku w warsztatach kilkudniowych uczestniczyło 58 grup - łącznie 1565 uczestników:

Grupy woj. Pomorskie	Warsztaty 5-10 dniowe	Warsztaty 3-dniowe
Szkoły Podstawowe I - III	70 osób (3 grupy)	70 osób (3 grupy)
Szkoły podstawowe IV - VI	373 osób (15 grup)	389 osób (12 grup)
Szkoły Podstawowe VII – VIII i Szkoły Średnie	397 osób (15 grup)	266 osób (10 grup)

2. DODATKOWE FORMY EDUKACJI PRZYRODNICZEJ REALIZOWANE PRZEZ ZIELONĄ SZKOŁĘ. Wzięło w nich udział 1356 uczestników i były to:

- **Ferie z przyrodą pod hasłem „Przyroda przednówka”** Temat przewodni krążył wokół procesów, które odbywają się na przełomie przednówka. Dzieci dowiedziały się jakie strategie zwierząt pozwalają im przetrwać w lesie, na polu, pod wodą, jak wygląda zima w świecie roślin, kiedy i gdzie poszukiwać pierwszych nieśmiałych oznak wiosny w terenie. Po warsztatach o przyrodzie dzieci uczestniczyły w warsztatach o zdrowej i bliskiej natury żywności. Dowiedziały się dlaczego warto jest lokalnie i sezonowo i co jeść w okresie przednówka, a także jak jedzono dawniej. Przyrodę przednówka poznawały również dwie grupy w terenie, gdzie w sposób bezpośredni doświadczwały przyrody przedwiośnia w warsztatach z tropienia dzikich zwierząt, Łącznie w okresie ferii uczestniczyły 184 osoby.
- **„Wiosenny budzik” pod hasłem „Skąd się biorą kwiaty i liście na wiosnę”** –Akcja skierowana do najmłodszych przyjaciół przyrody, stanowiła wielką przygodę, ponieważ odbywała się w całości w najciekawszym i najładniejszym placu zabaw – w lesie. Uczestnicy prowadzeni przez przewodnika biegali z lupami i przyglądali się w tym roku roślinom. Zastanawiali się skąd się biorą liście na drzewach, ustalali wersję, skąd się pojawiły kolorowe dywany kwiatów pod ich stopami, co to są nasionka i gdzie się kryją. Na przykładzie marchewki poznali metody przetrwania roślin zimą i dlaczego sól drogowa może być dla roślin niebezpieczna. Na podsumowanie pobawiliśmy się chustą, gdzie dzieci po kolei zamieniały się w pączki, próbowały przebić się na powierzchnię jako przebiśniegi, złocie, krokusy, siało nasionka. W warsztatach wzięło udział 187 przedszkolaków i uczniów z klas I-III.
- **Warsztaty jednodniowe „Torfowiska, olsy i inne moczary – cenne dla przyrody obszary -** Zajęcia o moczarach, miały charakter badawczo – obserwacyjny – uczniowie pod okiem hydrobiologa i herpetologa dokonywali rejestru gatunków na obszarze olsu, torfowiska wysokiego i niskiego. Mogli je nie tylko poznać, ale także dowiedzieć się ciekawostek o ich zwyczajach. Tegorocznym miejscem badań młodszych uczestników były torfowiska niskie, brzegi rzek i jezior, gdzie uczniowie obserwowali różnorodność gatunkową bezkręgowców wodnych, roślin nabrzeżnych, a starsze grupy badały torfowiska niskie z płytkimi oczkami wodnymi mogli się spotkać „oko w oko” z najrzadszymi przedstawicielami płazów: kumakiem nizinnym, grzebiuszką ziemną, traszką grzebieniastą i zwyczajną. Dzieci i młodzież dowiedziały się dlaczego organizmy wodne tak gwałtownie giną. Podsumowaniem warsztatów było wyciągnięcie wniosków, że obszary podmokłe i zabagnione wcale nie są zbędne i nie stanowią bałaganu w krajobrazie. Miejsca te, to ostoje dla zagrożonych gatunków roślin i zwierząt, które są nie tylko piękne i ciekawe, to też niezwykle ważne ogniwo w okolicznych ekosystemach. W warsztatach wzięły udział 3 grupy – 95 uczniów i nauczycieli ze szkół podstawowych i gimnazjalnych.

- **Warsztaty „Ochrona dzikich zapylaczy”** – Warsztaty poświęcone dziko żyjącym pszczołowatym, muchówkom, chrząszczom, które biorą udział w zapyłaniu roślin wokół nas. Poznali skutki zatrucia pszczoł w skali lokalnej i globalnej Uczniowie dowiedzieli się o zmianach w krajobrazie rolniczym i leśnym, które mają wpływ na zanikanie pokarmu dla okolicznych pszczoł, wybrali się do leśnej remizy i barci, jako przykładowych działań ochronnych dla dzikich zapylaczy, a na koniec wzięli udział we wspólnym budowaniu wielkiego hotelu dla owadów w remizie. Domek łącznie budowało 7 grup i 1 grupa dorosłych, która dokończyła budowę. W warsztatach wzięło udział 158 uczniów ze szkół podstawowych i gimnazjalnych (7 grup).
- **Wiosenne Warsztaty Przyrodnicze. „Wiosna z ptakami przychodzi”** – Do dzisiaj, pomimo kilkusetletnich obserwacji wędrujących ptaków jest więcej pytań niż odpowiedzi, Im więcej o nich wiemy, z tym większą pokorą i szacunkiem myślimy o przyrodzie, dlatego warto było zaciekawic tymi mechanizmami również tegorocznych uczestników. Warsztatami na temat wędrówek oddaliśmy hołd wszystkim gatunkom, które podejmują balansującą na granicy życia i śmierci podróż, dalszą niż najdłuższe kursy samolotów pasażerskich. Opowieść o podniebnych szlakach rozpoczął Dariusz Ożarowski – lider trójmiejskiej grupy „OTOP”, pracownik Trójmiejskiego PK, który omówił niesamowite przystosowania ptaków do lotu. Zaskoczył nas faktami o umiejętnościach które muszą wykazać ptaki latając w wielkich gromadach, gdzie nie dochodzi do żadnych wypadków drogowych. Po ciekawej prelekcji, 20- osobowe grupki uzbrojone w lornetki oraz specjalistę ornitologa ruszyły w teren na spotkanie z ptakami wędrownymi. Obserwowali gniazdo bociana białego, usłyszeli głos dudka, kukułki i czajki, oglądali wodowanie gągołów, podziwiali grację żurawi i poezję lotu dymówek. Po powrocie „ruszyły” ptasie stoiska. Można było zobaczyć pod binokulem pióra okrywowe i puchowe, pióra sów, wypluwki, obejrzeć jak wygląda zeszyt obrączkarski, obrączki różnych gatunków, czy sieci ornitologiczne. Na specjalnie przygotowanych tablicach i mapach pokazano szlaki wędrówek różnych gatunków. Można było się również pobawić w głosy ptasie z pluszakami, gry karciane o wędrówkach, ptasie domino, i puzzle ptasie. Dla osób zainteresowanych pomocą ptakom wędrownym pokazaliśmy sposób na stworzenie „żywego karmnika”– remizy, oraz różne typy budek lęgowych z wyjaśnieniem kogo możemy do nich zaprosić. Młodzież dowiedziała się również o dodatkowych „kłodach pod nogi” rzucanych ptakom wędrownym - polowaniach dla rozrywki, w których giną osłabione wędrówkami tysiące chronionych żoń i wilg, bocianów, a także zmiany klimatyczne, które powiększają ilość obszarów pustynnych, czyli miejsc, gdzie nie można się zatrzymać na odpoczynek. Piknik edukacyjny został zorganizowany przez Wdzydzki Park Krajobrazowy i Zieloną Szkołę ze wsparciem merytorycznym pracowników Trójmiejskiego PK, Kaszubskiego PK, Zaborskiego PK, CIEE w Gdańsku, Akcji Bałtyckiej, Grupy Badawczej Kuling oraz Nadleśnictwa Lipusz. W warsztatach wzięło udział około 230 uczniów i nauczycieli ze szkół z powiatu kościerskiego.

- **Udział w realizacji filmów edukacyjnych z lokalną telewizją** - Z okazji XXV- lecia działalności Zielonej Szkoły w Schodnie nakręcono wspólnie z lokalną telewizją 3 mini – filmiki edukacyjne, w których przewodnikiem na spacerze we Wdzydzkim Parku Krajobrazowych byli edukatorzy z Zielonej Szkoły. Nakręcono filmy o szczególnie ważnych wskaźnikach zmieniającego się środowiska – „Torfowiska WPK”, „Porosty WPK”, „Owady zapylające w WPK” . Filmy zostały wypuszczone w formie darmowej w sieci, aby dotrzeć do jak największej liczby odbiorców. W przyszłych latach planuje się zorganizowanie nowych filmów dla osób, które bezpośrednio nie mogą uczestniczyć w zajęciach Zielonej Szkoły w Schodnie.
- **Udział w projekcie „Ochrona dzikich zapylaczy”** – Pracownicy Zielonej Szkoły w Schodnie w ramach pracy merytorycznej wzięli udział w projekcie „Ochrona dzikich zapylaczy” poprzez zaprojektowanie merytorycznie i na nowo odtworzenie remizy leśnej dla zapylaczy i drobnych ptaków i ssaków poprzez opracowanie i wykonanie dwóch autorskich tablic edukacyjnych o charakterze interaktywnym, zaprojektowaniu nasadzenia pod kątem okresu kwitnienia, różnorodności gatunkowej i rodzimego pochodzenia, budowie schronień w formie hotelu dla owadów i poidła dla owadów w okresach suszy. W ramach pracy merytorycznej zorganizowano szkolenie dla leśników, rolników i sołtysów na temat roli śródleśnych i śródpolnych remiz w gospodarce leśnej i rolnej, aby zachęcić do zachowania tradycyjnych krajobrazów poprzez pozostawianie miedz i śródleśnych i śródpolnych zadrzewień.
- **Festyn przyrodniczy „Czas na grzyby” – Śmieci nie dla lasu**

Śmieci w lesie niosą zagrożenie dla zwierząt i środowiska - stanowią śmiertelne pułapki dla owadów i ssaków, ostre krawędzie kaleczą, ich zdolność skupiania promieni słonecznych i łatwopalność może wzniecić pożar, a chemikalia zatrują glebę, wodę i powietrze. Wyrzucone będą tam tkwić i czekać na posprzątanie nawet kilkaset do kilku tysięcy lat.

Uczestnicy Pikniku wykazali się wspaniałą postawą i wspólnie wzięli się do pracy, zyskując podwójną satysfakcję. Po powrocie, czekały na nich tematyczne stoiska edukacyjne

1. Stoisko „Grzyby WPK” – wystawa ponad 45 gatunków grzybów
2. Stoisko „Grzyby też sprzątają Ziemię” – badawcze stoisko z demonstracją grzybów trawiących liście opadłe, pleśnie na chlebie, grzyby pasożytnicze na drewnie, różne etapy kompostowania,
3. Stoisko „Podaj książkę dalej!”- Na stoisku można było zostawić przeczytaną książkę i wybrać sobie inną – pozostawioną przez kolegów.
4. Stoisko „Grzybowy up – cykling” – tworzyliśmy torby na suszone grzyby z plakatów, koszyki do lasu z t-shirtów, lampiony jesienne z przyniesionych przez dzieci śmieci.

Były również gry m.in., „Stumilowy las grzybowy”, Re – busy grzybowe dla nauczycieli, a na podsumowanie tworzyliśmy wspólną jabłonkę wieszając papierowe jabłka z pomysłami na ograniczenie niebezpiecznego plastiku wokół nas.

Partnerzy tegorocznego Pikniku – PK Dolina Słupi, Kaszubski PK, OEE w Szymbarku, Nadleśnictwo Lipusz i Nadleśnictwo Kościerzyna

- **Konkursy edukacyjne** - W pierwszym półroczu odbyły się konkursy związane z ptasimi wędrówkami. Uczniowie, którzy uczestniczyli w Wiosennych Warsztatach Przyrodniczych na temat ptasich wędrówek, mogli usystematyzować swoją wiedzę i się nią podzielić biorąc udział w konkursach plastycznych – dla klas I-III praca płaska pn. „Wiosenne niebo pełne ptaków”, dla uczniów klas IV – VIII „Model ptaka wędrownego”. W konkursach plastycznych wzięło udział 89 uczestników. Pod koniec roku Zielona Szkoła w Schodnie zorganizowała także konkurs fotograficzny „Śmieciowe wyzwanie”, który polegał na zrobieniu zdjęcia bardzo zanieczyszczonego miejsca w naturze, a potem sfotografowaniu posprzątanego przez uczestników w formie „Selfie”. W konkursie wzięło udział 56 uczestników z województwa pomorskiego.

- **Akcja edukacyjna „Wilk i spółka”**

Celem I etapu akcji edukacyjnej „Wilk i spółka” było zapoznanie najmłodszych dzieci ze ssakami chronionymi na terenach Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego. Uczestnicy mogli dowiedzieć się dlaczego należy chronić zwierzęta i jaką rolę pełnią w środowisku. Dzieci zrozumiały, że nie zawsze gatunek chroniony, to gatunek, którego nie mamy szansy spotkać. Podczas prelekcji dowiedziały się również jak możemy pomóc chronionym ssakom, ale również pozostałym zwierzętom, które na co dzień spotykamy w lesie. Uczestnicy na chwilę mogli zamienić się w małego jeża, wiewiórkę, bobra i podczas zabawy z chustą oraz inscenizacji wczuć się w ich problemy - dlaczego liście są tak potrzebne w przetrwaniu zimy, dlaczego są ważne dziuplaste drzewa, dlaczego tak trudno się dogadać ludziom z bobrami. Z kolei inni mogli zamienić się w nocne chronione ssaki i dowiedzieć się na czym polega echolokacja. Dzieci podczas zajęć dopytywały się o wilka, czy jest taki straszny, jak go malują w bajce o Czerwonym Kapturku. Na każde pytanie dzielnie odpowiadaliśmy i mamy nadzieję, że nie taki straszny wilk jak go malują.

Akcja cieszyła się powodzeniem i przeprowadziliśmy ją dla 9 grup przedszkolnych i klas „0” z powiatu kościerskiego – 322 osoby. Każdy uczestnik na zakończenie warsztatów dostał pamiątkowy magnes z grafiką ssaków chronionych i listą zwierząt chronionych w WPK.

- **Stoiska edukacyjne**

Zielona Szkoła brała udział również w licznych przedsięwzięciach proekologicznych na terenie woj. pomorskiego, podczas których przygotowana edukacyjne atrakcje - wzięło udział ok. 500 uczestników; Były to:

- 1) Organizacja stoiska i warsztatów nt. przyrody wiosennej podczas Powitania Wiosny w Centrum Kultury Kaszubskiej w Strzelnicy
- 2) Organizacja warsztatów nt. wiosennych roślin i gry „Ptasi wędrowcy” podczas Wiosennych Warsztatów Przyrodniczych w OEE w Szymbarku
- 3) Organizacja stoiska edukacyjnego „ Remiza – zwierząt ostoja, co ożywia lasy i pola” podczas Pikniku Bioróżnorodność – Poznaj by zachować?
- 4) Organizacja stoiska edukacyjnego „Tradycyjne ogrody” podczas Pomorskiego Święta Produktu Tradycyjnego.

W ramach działalności edukacyjnej Zielonej Szkoły w Schodnie w 2019 roku przeprowadzono ponad 250 warsztatów nieodpłatne prowadzone przez pracowników szkoły oraz PZPK, a także 231 odpłatnych warsztatów z edukacji ekologicznej prowadzone przez następujących instruktorów:

Prowadzący		Tematyka warsztatów	L.w
Mgr Agnieszka Przesmycka	Członek PTOP „Salamandra” pracownik RDOŚ w Gdańsku	„Już lubimy nietoperze” „Wycieczka w epokę lodowcową”	17
Mgr inż. Krzysztof Jarzyński	Leśniczy w l. Płocice	„Las- cudowny ekosystem”	10
Mgr Adam Michalak	Zootechnik, członek OTOP, przewodnik turystyczny	„Ptaki – Fenomen świata zwierząt” „Środowisko przyrodnicze i topograficzne na obszarze WPK”	21
Mgr Małgorzata Piotrowicz	Entomolog, właścicielka firmy zajmującej się edukacją ekologiczną	„Owady najliczniejsze na świecie” „Owady, pajęczaki i dżdżownice- poznajemy sprzymierzeńców pięknych ogrodów”	27
Mgr Tomasz Narczyński	Biolog, Farmaceuta, członek PTOP Salamandra	„Płazy i gady Polski” „Nietoperze – nocni łowcy”	28
Mgr Artur Sikorski	Kartograf	„Jak czytać mapę i nie zgubić się w terenie?” „Bushcraft, czyli świadome bytowanie w dziczy”	36
Mgr inż. Marta Dymarczyk	Leśnik, ornitolog członek Akcji Bałtyckiej	„Sowy – bezszelestni łowcy”	16
Maciej Tomys	Wykwalifikowany sokolnik, właściciel firmy sokolniczej o profilu edukacyjnym	„Drapieżcy wśród ptaków”	4

Dr Małgorzata Gniotyńska	Hydrobiolog, nauczyciel w liceum i gimnazjum	„Woda źródłem życia” „Szlachetne raki – współczesne nieboraki”	30
Czesław Hinc	Regionalista, pszczelarz, twórca	„Przyroda Kaszub w rzeźbie i malarstwie”	3
Dr Katarzyna Gałęcka	Chemik, dietetyk	„Wiem co jem – moja żywność bliżej natury”	16
Michał Starke	Student biologii, ornitolog, zarząd Akcji Bałtyckiej	„Fenomen ptasich wędrówek”	7
Anna Peichert	Geograf, Pracownik Centrum Edukacji ekologicznej w Tczewie	„Wycieczka w epokę lodowcową”	6
Grzegorz Czerw	Sokolnik, pracownik „Ekodoliny”	„Krajowe ptaki szponiaste”	5
Mirosław Wantoch - Rekowski	Mykolog, fotograf, pracownik naukowy, członek Polskiego Towarzystwa mykologicznego	„Wędrówka do królestwa grzybów”	5

Spośród zajęć realizowanych przez pracowników Zielonej Szkoły odbywały się:

- Warsztaty tematyczne z edukacji ekologicznej dotyczące cennych elementów przyrody Wdzydzkiego PK
- Spotkania organizacyjne, konkursy, quizy, gry i zabawy, pogadanki i panele dyskusyjne o charakterze edukacyjnym i tematyce przyrodniczej
- Przeprowadzanie „podsumowań dnia” – ewaluacja wiadomości zdobytych podczas warsztatów z edukacji ekologicznej.
- Zajęcia o tematyce regionalnej „ Od ziarenka do bochenka”, podczas których odbywa się wypiek bułek w piecu chlebowym, znajdującym się w ogrodzie Zielonej Szkoły.
- Pomoc grupom w organizacji wycieczek do cennych kulturowo i przyrodniczo miejsc regionu kaszubskiego.
- Mini – zajęcia na wieży widokowej we Wdzydzech Kiszewskich nt. wartości zespołu jezior Wdzydzkich.

II) MODERNIZACJE I REMONTY ZIELONEJ SZKOŁY W SCHODNIE I OTOCZENIA

W ramach dofinansowania działalności Zielonej Szkoły możliwa była modernizacja okolicznej infrastruktury edukacyjnej w okolicy.

- Wykonano nowe ogrodzenie drewniane od frontu szkoły, które nawiązuje wyglądem do tradycyjnego budownictwa kaszubskiego.

- Zmodernizowano profil glebowy, który jest dostępny dla szerszej grupy odbiorców,
- Odremontowano kącik z tropami zwierząt w ogrodzie szkoły i zaprojektowano tabliczki edukacyjne w formacie a5 do ogrodu o tematyce przyrodniczej.
- Zakupiono stację meteorologiczną celem monitoringu zmian klimatycznych w Schodnie – badania będą przeprowadzali uczniowie.
- Doposażono obiekt w pomoce edukacyjne – obrazy z krajobrazami Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego, szafy z drewna jesionowego, parasole na deszczowe turnusy, tablice o gospodarce odpadami, projektor multimedialny, mapa trójwymiarową świata, obiektyw do aparatu.

III) EFEKT EKOLOGICZNY:

Celem działań proekologicznych, zrealizowanych przez Zieloną Szkołę w Schodnie było upowszechnienie wartości przyrodniczych, kulturowych, historycznych i krajobrazowych obszaru województwa pomorskiego, ze szczególnym uwzględnieniem Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego. Upowszechnianie wartości tego obszaru jest niezbędne w jego dalszej ochronie i sposobie użytkowania. Łączna liczba odbiorców edukacyjnych działań Zielonej Szkoły **4820** uczestników. Wszystkie przedsięwzięcia zorganizowano w ramach 231 odpłatnych prowadzonych przez specjalistów oraz ponad 250 zajęć prowadzonych przez pracowników Zielonej Szkoły w Schodnie.

Dzięki aktywizującej, doświadczalnej formie prowadzonych warsztatów uczestnicy pobytów pięciodniowych zaczęli dostrzegać sens skomplikowanych zjawisk przyrodniczych dostrzegli rolę różnorodności biologicznej, a także szanowali prawa rządzące na Ziemi poprzez zrozumienie związków – przyczynowo – skutkowych w obecnych problemach globalnych – zmiany klimatyczne, nadmierna produkcja plastików. Kilkudniowy pobyt na obszarze chronionym, wtopienie się w świat przyrody uzmysłowiły uczestnikom jak łatwo zaburzy świat przyrody decydując o inwestycjach. Szczególną uwagę skierowano na zagrożone i rzadkie gatunki, których miejsca życia znikają, lub silnie się przekształcają – dzikie zapylacze, wilki. Uczestnictwo w warsztatach z edukacji ekologicznej ze specjalistami wpłynęło również na nabycie umiejętności, takich jak: wykonywanie pomiarów środowiskowych, formułowanie wniosków, stawianie hipotez badawczych, umiejętność posługiwania się sprzętem do obserwacji przyrodniczych i orientacji w terenie, kreatywnego korzystania z wiedzy przyrodniczej. Podczas pobytów zwracano też uwagę na cenne wartości regionu kaszubskiego i potrzebę pamiętania o nich.

Zajęcia i akcje jednodniowe, których tematyka jest corocznie aktualizowana i dostosowywana do potrzeb środowiska oraz aktualnie prowadzonych akcji i działań proekologicznych skierowane zostały do mieszkańców Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego. Pozwoliły uaktywnić młodych mieszkańców Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego oraz odkryć nowe zainteresowania i zamiłowania do rodzimej przyrody i ochrony jej bioróżnorodności. Uczestnicy warsztatów jednodniowych zaczynają

rozumieć potrzebę długoterminowej ochrony cennych elementów przyrodniczych obszaru Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego i podejmowanie działań ochronnych poszczególnych gatunków. Różnorodne formy aktywizacji – konkursy edukacyjne o odpadach pozostawionych w lesie, zabawy z przedszkolakami o ssakach chronionych w Polsce, wskazanie trudów życia ptaków wędrownych uwrażliwi uczestników na fenomen świata przyrody i wpłynie na jego chęć ochrony w przyszłości.

W ramach dofinansowania działalności Zielonej Szkoły w Schodnie w 2019 roku zorganizowano dla 4820 uczestników:

- 1) 58 turnusów kilkudniowych, łącznie 1571 uczestników**
- 2) Warsztaty jednodniowe o wartości obszaru WPK i akcje edukacyjne dla 1356 uczestników szkół z powiatu kościerskiego (w tym dla emerytów, harcerzy, okolicznych szkół i przedszkoli).**
- 3) Zorganizowano imprezy edukacyjne: „Wiosenne Warsztaty Przyrodnicze” pod hasłem „Wiosna z ptakami przychodzi”, w której uczestniczyło 240 uczestników oraz piknik edukacyjny „Czas na grzyby” w którym udział wzięło 261 uczestników.**
- 4) Przeprowadzono konkursy o tematyce przyrodniczej, ilość uczestników. Łączna ilość uczestników, która wzięła udział w konkursie: 164 uczestników**
- 5) Współpraca merytoryczna merytorycznego dla szkół z powiatu kościerskiego poprzez organizację warsztatów tematycznie współgrających z projektami.**
- 6) Przygotowano stoiska edukacyjne „ Bóbr europejski strażnik bioróżnorodności krajobrazu i przyrody” w ramach współpracy z jednostkami samorządowymi na akcji Centrum Informacji i Edukacji Ekologicznej w Gdańsku – Bioróżnorodność – Poznaj by zachować.**
- 7) Wyremontowano front ogrodzenia w Zielonej Szkole, zmodernizowano profil glebowy oraz edukacyjną remizę leśną.**